

Ravikindlustuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (töövõimetushüvitised ja vabatahtlik ravikindlustus)

22.09.2025 Riigikogu sotsiaalkomisjon

Mari Kalbin

nõunik

Sotsiaalministeerium

Lii Pärg

tervishoiu rahastamise poliitika ekspert

Sotsiaalministeerium

SOTSIAALMINISTEERIUM

Eelnõu eesmärk

Eelnõu ajakohastab ja tõhustab ravikindlustussüsteemi, et paremini toetada inimeste töövõime säilitamist, soodustada tööellu naasmist ning tagada laiapõhjalisem ja õiglasem ligipääs ravikindlustusele.

Eelnõu hõlmab peamiselt 4 muudatust:

- TVH mittemaksmine töötuskindlustushüvitise või töötutoetuse saajale.
- Kergemast tööst keeldumisel haigushüvitise arvutamisel kasutatakse Maksu- ja Tolliameti andmeid.
- Vabatahtliku ravikindlustuse lepingu sõlmimise tingimuste muutmine.
- Töötamise võimaldamine haiguslehe ajal alates 31. haiguspäevast.

Muudatus 1: TVH mittemaksmine töötuskindlustushüvitise või töötutoetuse saajale

Haigus- ja hooldushüvitise maksmine lõpetatakse kuupäevast, mil inimesel tekib kindlustuskaitse töötuskindlustushüvitise või töötutoetuse saajana.

Inimene, kes saab töötuhüvitisi ei ole enam töötav isik, kellele tuleks hüvitada palgatulu kaotus.

Mõju:

Proгноositav mõju
Tervisekassa eelarve kulude kokkuhoiuks on ca 1,2 mln eurot.

Statistika:

2024. aastal maksti ca 800 inimesele topelt hüvitist, mille kogukulu oli üle 2 miljoni euro

Muudatus 2: Kergemast tööst keeldumise juhtudel kasutatakse haigushüvitise arvutamiseks Maksu- ja Tolliameti andmeid

Muudatusega arvutatakse rasedale kergemast tööst keeldumise korral töövõimetushüvitist eelmise aasta sotsiaalmaksuga maksustatava tulu andmete alusel.

- Suureneb alusandmete usaldusväärsus
- Ühetaoline haiguslehe hüvitamine
- Väheneb pettuste oht

Lõpetame erineva kohtlemise, maandame pettuseriski ja töökoormust andmete kontrollimisega.

Statistika:

- ✓ 2024. a andmete põhjal puudutaks see aastaks ca 1300 isiku haiguslehti.
- ✓ 78% rasedatest, kel oli kergemale tööle asumise leht, loobusid tööst või ei olnud tööandjal tööd pakkuda.

Muudatus 3: Vabatahtliku kindlustuse lepingu sõlmimise tingimuste muutmine

Eeltingimuste rohkus kaob.

- Tervisekassaga saab Lepingu sõlmida Eesti alaline elanik ja Eestis tähtajalise elamisloa või elamisõiguse alusel elav inimene.
- Kindlustusmakseid saab tasuda ka kuu kaupa.

Mõjud:

- ✓ Täna on vabatahtliku kindlustuse kasutajaid ca 700
- ✓ Lisatingimuste kaotamisega on prognoositav vähemalt kahekordne lepingute arvu suurenemine.
- ✓ Kasutajate arvu suurenemisega kaasnevalt on prognoositav lisatulu Tervisekassa eelarvesse 2026. aastal 485 000 eurot.

Muudatus 4: Töötamise võimaldamine haiguslehe ajal alates 31. haiguspäevast.

- Muudatusega anname suuremale hulgale pikaajalisel haiguslehel olevatele inimestele võimaluse kiiremini tööle naasta ja saada tuge:

- ✓ Sihtrühm suureneb ca 18 000 inimese võrra ja moodustab kokku 5,1% (32 100 inimest) kõikidest töötamise alusel ravikindlustatud inimestest.

- Muudatuse vajadust nägid arstid, tööandjad ja teised osapooled.

Mõjud:

- ✓ Kiirem tööhõivesse naasmine ja varasema sissetuleku säilitamine suurendab inimeste majanduslikku toimetulekut ja elukvaliteeti.
- ✓ Tööandjate jaoks on positiivne tööjõupuuduse leevendamine.
- ✓ Tervisekassa vaates on haigushüvitise asemel palgavahehüvitise maksmine eelarvet säästvam ning ka riigieelarve vaates kaasneb inimeste varasema tööle naasmisega maksutulu suurem laekumine.
- ✓ 2024. a nelja kuuga oli kokkuhoid 60 000 eurot - kui inimesed oleksid olnud kodus haiguslehel, siis oleks Tervisekassa kulu olnud 2,2 korda suurem ehk ca 131 000 eurot.

Muudatus 4: Miks 31 päevast, mitte varem ega hiljem:

- Lahendus on loodud toetama pikaajalise haigusega inimesi, ennetamaks püsivat töövõimetust.
- Haiguse algstaadiumis on haigused akuutsemad ja kiiremini muutuvad.
- Tööandjale mõistlik aeg töökoha kohandusi teostada.
- Töötukassa teenuste planeerimise aeg.
- Tihti on alla 30 päevased haiged viirushaigused.
- Protsessi on kaasatud töötervishoiuarstide eKonsultatsioonid, mille vastamistähtaeg on 15 tööpäeva.
- Kui saaks kasutada süsteemi alla 30 päeva, siis on pettusrisk väga suur, et tööandjad kasutavad süsteemi ära.

Muudatus 5: Tehnilised täpsustused

➤ Parandatakse ekslik volitusnorm (RaKS § 72 lg 5).

RaKS § 72 lg 5 - kui seaduses kehtestati visiiditasu tõus alates 01.04.2025, planeeriti koos sellega tunnistada kehtetuks ka sellekohane ministri volitusnorm, kuid ekslikult jäi see seadusest välja.

Muudatuste mõju

- TVH mittemaksmine töötuskindlustushüvitise või töötutoetuse saajale - Prognoositav tulu Tervisekassa eelarvele on 2026. aastal ca 1,21 mln eurot.
- Rasedatel kergemast tööst keeldumisel haigushüvitise arvutamine Maksu- ja Tolliameti andme põhjal - 2024. aasta andmete põhjal puudutaks see aastast ca 1300 isiku haiguslehti. Muudatus vähendab pettuseid ja Tervisekassa töökoormust tööandjate esitatud andmete kontrollimisel.
- Vabatahtliku kindlustuse lepingu sõlmimise tingimuste muutmine - Kasutajate arvu kahekordse suurenemisega kaasnevalt on prognoositav lisatulu Tervisekassa eelarvesse 2026. aastal ca 485 000 eurot.
- Töötamise võimaldamine haiguslehe ajal alates 31. Haiguspäevast - Sihtrühm suureneb ca 18 000 inimese võrra, suureneb maksulaekumine ja hoiab kokku Tervisekassa eelarve vahendeid (Eelneva vähese aja ja kasutuse pealt oli näha, et kulu oleks olnud 2,2 korda suurem)

Muudatuste eeldatav jõustumine ja kaasatus

- Vabatahtliku ravikindlustuse tingimuste muudatused ja MTA andmete kasutamine – 1. jaanuar 2026
- Pikaajalise haiguslehe ajal kohandatud tingimustes töötamine ja ajutise töövõimetuse hüvitise maksmise lõpetamine töötuskindlustushüvitise tekkimisel. – 1. aprill 2026
- Tehniline täpsustus jõustub üldises korras, sest tegemist on varem ekslikult kehtetuks tunnistamata jäänud sätte kehtetuks tunnistamisega.

Muudatuste aruteludesse olid kaasatud:

- ✓ Eesti Tööandjate Keskliit,
- ✓ Eesti väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioon,
- ✓ Eesti Ametühingute Keskliit,
- ✓ Eesti Kaubandus-Tööstuskoda
- ✓ Eesti Haiglate Liit,
- ✓ Eesti Töötervishoiuarstide Selts,
- ✓ Eesti Perearstide Selts,
- ✓ Majandus -ja Kommunikatsiooniministeerium,
- ✓ Rahandusministeerium,
- ✓ Tervisekassa,
- ✓ Töötukassa,
- ✓ Sotsiaalkindlustusamet,
- ✓ Tööinspektsioon.

Aitäh!

